

**Вараський заклад дошкільної освіти (ясла-садок)
комбінованого типу №10**

Вараської міської ради

Консультація

**«Розвиток у дітей соціальних
навичок через гру за
методом М.Монтессорі»**

**Підготувала:
Іванна Кас'янчук
ЗДО 10 2025 рік**

У сучасній психології та педагогіці поняття соціалізації є найширшим серед тих, що характеризують процес формування особистості, оскільки воно передбачає не тільки свідоме засвоєння готових понять про довкілля та способи соціального життя, а й, насамперед, створення власних ціннісних орієнтацій, звичайно, на етапі дошкільного дитинства разом з дорослими (батьками та педагогами). У педагогіці виховання трактується як засвоєння соціального досвіду, або якщо розглядати як більш загальне - як трансляція культури від покоління до покоління. І саме виховання є головним засобом соціалізації, який характеризується як процес засвоєння й використання дитиною у поведінці й діяльності системи цінностей, в яку вона включена.

Одним із головних джерел, з яких можна здобути багатий матеріал щодо конкретних шляхів соціалізації дитини, є педагогіка М.Монтессорі.

Головним принципом системи видатного педагога-гуманіста М.Монтессорі виступає місце **свободи** у вихованні. І воно у її розумінні визначається не як соціальне, а як природничо-наукове і психологічне. На думку М.Монтессорі вільна дисципліна і вільний прояв особистості дитини означають свідоме самоуправління поведінкою, а не дії на вимоги вихователя.

М.Монтессорі поділяла погляди відомого на той час Гросса, котрий вважав, що в тваринному світі **гра** дитинчат випереджає взаємостосунки, які пізніше складаються між дорослими тваринами. Відповідно, педагогиня виокремила, що **основна функція гри** у людському соціумі полягає у підготовці до дорослого життя.

Монтессорі визначила цю концепцію в дещо іншій формі:
«Гра - це робота дитини».

На її думку тільки дана функція гри, яка має адаптивні, підготовчі характеристики, прийнятна. Інші форми гри не потрібні, оскільки відволікають дітей від елементарного навчання і дитячої діяльності, яка готує до дорослого життя. Варто відзначити, що і в наш час ігри з фантазуванням, «замінниками» не практикуються в школах Монтессорі.

Така позиція ґрунтується на небажанні визнати, що гра може виконувати декілька функцій. За теорією Ж.Піаже гра - це проста асиміляція. Діти, які зайняті грою, починають усвідомлювати свої індивідуальні можливості в плані того, що вони пристосовують оточуючий світ до своїх потреб. Така гра цінна тим, що дає змогу дитині відчувати себе особистістю. Гра в дорослому віці має ту саму функцію: вона сприяє самореалізації.

У широкому змісті гра, насправді, - це підготовка до дорослого життя. Якщо доросле життя розглядати як сукупність самовияву, самореалізації та соціальної адаптації, то це не правильно, оскільки трактують життя однобічно, лише в плані соціальної адаптації.

Насправді, діяльність і соціалізація ефективніші, коли передбачають діяльність з метою самореалізації. Це правильно для всіх типів діяльності, починаючи від домашньої і аж до роботи на шахті чи банку.

Сама видатна італійська педагогиня та її послідовники **виключають фантазування зі шкіл Монтессорі**. Одна з причин полягає в тому, що фантазування за своєю суттю, на їх погляд, облудне. Казки про звірів, які розмовляють, відьом, котрі літають, велетнів, котрі плюються полум'ям, - облудні, оскільки в реальності нічого цього не існує.

Надаючи дітям такого роду інформацію, ми демонструємо нечесність, засмічуємо ще напівпорожню свідомість, знайомимо їх з неправдивою реальністю. Коли вони подорослішають і зрозуміють, що це був обман, вони не віритимуть дорослим у подальшому.

Протилежний погляд на фантазування полягає в тому, що воно є виявом дитячого способу мислення. Діти не бачать різниці між одухотвореним і неодухотвореним. У їх уяві все можливо і фантазування

говорить про спосіб думання. І якщо ми позбавимо дитину від фантазій, ми позбавимо її важливої віхи інтелектуального розвитку. Тому все вигадане маємо давати дітям виважено: з добрими намірами і персонажами, поясненням про справжність чи не справжність, дозовано.

Проте це факт, що залучати чотирирічних дітей до ігор, до виконання певної роботи набагато корисніше, ніж дивитися відео, чи грати комп'ютерні ігри. Але дорослим слід добре подумати про роботу чи гру, а також про не відповідну роботу чи не потрібну гру. В житті дитини їх не має бути.

Застосування гри, практична діяльність важливі і корисні. Вони мають бути добре підібрані, використовуватися до певної міри і певним чином. В цьому і полягає правильні підходи до дитини у дошкільному вихованні.

Щоб гра стала роботою і мала свій відповідний вплив М.Монтессорі створила свій дидактичний матеріал і запровадила системне і творче його використання.

«Дидактичний матеріал моєї системи служить лише нібито реактивом, провокує ті чи інші психічні явища, які, групуючись, характеризують пробудження, формування особистості. Вибір діяльності дитини підказується інстинктом, який природа дає кожному, діяльність під керівництвом інстинкта розвивається з більшою енергією і з максимальним ентузіазмом, завдяки чому діти без будь-якої втоми виконують такі роботи, яких ніякій вчительці і не снилося від них вимагати» (М.Монтессорі) ».

Слово «гра» при вправах з матеріалом для багатьох дітей скоро заміниться словом «робота» (Ю.Фаусек)

Самі умови організації життя в Монтессорі групі сприяють і ґрунтуються на соціалізації. Об'єднання різновікових дітей у групи є одним із найбільш вагомих результатів методу. Цьому сприяють декілька ключових елементів виникнення колективного життя:

1. Відчуття власності.
2. Відчуття відповідальності.

3. Допомога один одному.

За аналізом академічних і соціальних досягнень дітей науковцями було проведено порівняння традиційної школи і школи Монтесорі.

Отож, п'ятирічні діти Монтесорі показали кращі результати на загальнодержавних іспитах з читання та математики, більш позитивно взаємодіяли з іншими дітьми на ігровому майданчику та виявляли більш прогресивну **соціальну** поведінку і самоконтроль. Вони показали більшу зацікавленість у справедливості і правосудді.

Особливо гарні результати дає освіта М.Монтесорі у сфері соціального впливу, що в основному формується у домашньому оточенні.

Спілкування під час «гри», проведення спільного часу між різновіковими дітками під час уроків, свят, прогулянок, відпочинку, спостережень, вирішення проблемних ситуацій у групі Монтессеви надає неперевершені соціальні і академічні навички.